

244 Krúdy emlékkiállítás a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban

Az első meglepetés — kellemes és élményszerű —, a Krúdy-kiállítás megnyitóján, a *jelenlétők nagy száma*. De nem ám csak az idősebb irodalmárok, szakállas professzorok, ódivatú urak és hölgyek, „hivatalból” érkezett újságírók, kötelességszerűen megjelent rokonok, hanem sok fiatal lány és fiú, még csak nem is egyetemista, de gimnazista korúak. Okunk van tehát hinni, hogy a fiatalok közt is szépszámú olvasótábora van Rezeda Kázmér megalkotójának.

Gondolom, több, mint valaha. Hiszen itt, a kiállításon látható a Franklin Társulat vezetőinek levele a nagybeteg írőhöz. Mély tisztelettel s alkalmasint őszinte szeretettel kívánják jobbulást, ám, kérésének teljesítését — hogy az állandó anyagi gondokkal küszködő író munkáiból új kiadásokat jelentessenek meg —, ke-reken elutasítják. Mert mindegyik kötetéből tekintélyes mennyiség van raktáron...

Eredeti levél és eredeti kézirat, zsebkönyv (6 óra 8 perccel mutat) és toll, meg tollszár, újságkivágás és könyvborító, rajz és karikatúra (a *Major „Sicué”* — róla), tőle származó és róla szóló hírlapi cikkek (köztük *Móricz Zsigmond* búcsúztatója, a Magyarországon: „Krúdy elaludt”), margitszigeti belépőjegy és népfőlkelői igazolvány, születési bizonyítvány és halotti levél, eredeti fényképek és különböző reprodukciók, a legváltozatosabb műfajú dokumentumok, izgalmas adatok, kíváncsiságot ébresztő érdekességek sorakoznak egymás mellett ezen a *Tóbiás Áron* tudományos kutató (és — tegyük hozzá büszkén — kiváló újságíró) által rendezett, nagy gondnal, féltő szeretettel, termékeny kegyelettel összeállít-

tott kiállításon. S az egész együtt izelítője csupán annak a még nagyobb gonddal összeállított, sokkalta gazdagabb emlékanyagot tartalmazó, úgyszintén *Tóbiás Áron* szerkesztette emlékkötetnek, a *Krúdy világának*, amely a nyomda jövöltárból néhány héten belül már az olvasó asztalára kerül.

Nívós kiállítást még rangosabbá tesz a megnyitót mondó személye, s mondandója. A *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár* kiállítása erről is jó érzékkel gondoskodott. *Benedek Marcellt* kérték fel a kiállítás megnyitására.

Három dologról szól csupán, tömören. Elsőül Krúdy bohém-ségéről. S hozzá főlemlítette a többiekét. *Csokonaitól Bródy Sándoron át Heltai Jenőig*, emlékeztetvén: minő hatalmas életmű, mennyi jó munka keletkezett a bohémek tollán! Mert bohémek voltak bár abban, hogy áttörték a polgári élet korlátait, kávéházba jártak s éjszakáztak, mulattak is olykor, de nem voltak kötelességmulasztók, felelősségérzet-től mentesek. Megszállottai voltak az írásnak, szenvedélyük volt a betű!

Másodjára Krúdyt, mint múltban élő író-t elemezte *Benedek Marcell*. Csakugyan, a lelkeben élő, aranykőbe burkolt múltban élt Szinbád, de azért-e csak, hogy nosztalgiát ébresszen olvasóiban a régi idők iránt? Inkább azért, hogy fölmutassa e folytonosságból kiformalódó változásokat, azt a világot, amelyből a miénk (vagyis a Krúdyé) keletkezett, azokat a rózsaszínű vétketeket, amelyekből történelmileg törvényyszerűen keletkeztek a nagy társadalmi bűnök s igazságtalanságok.

Végül Krúdy stílusát boncol-

KRÚDY ZSUZSA:

KRÚDY GYULA

1878–1933

A nyíregyházi fiskális és a szép parasztlány elsőszülöttje, 13 esztendőskorától haláláig, hihetetlen termékenységgel, bőséggel rótt a lila tintás, apró betűs sorait. Apja irkonec-firkonecnek csúfolja, jogásznak szánja. Csak nagynyja, *Radics Mária* méltányolja unokája irodalmi érdeklődését, sikereit. Már gimnazista korában számos vidéki lap munkatársa, s az ország legfiatalabb színikritikusa. Iskolát kerül, hogy a „tuzséri esetről” (hipnotizálás közben meghalt ott egy lány) helyszíni riportokat készítsen, s ezeket még a *The Times* és a *New York Herald* is közli.

Több ezer novellájából nemrégiben válogatások jelentek meg: *A fehér lábú Gaálné*, *A szerelmi bűvészes*, az *Éji zene* címmel. Ezekben értékes, érdekes bibliográfiát találhatunk munkásságáról: 1892-től 1915-ig. Ha csak átlapozzuk ezeket az oldalakat, fogalmat alkothatunk, hogy milyen hatalmas életművet hagyott hátra.

Pedig ezután még 18 esztendeig alkotott. Kötetben meg nem jelent művei közül egyik legérdekesebb: *A Kossuth fiúk*. Ezzel a témával foglalkozó, neve alatt megjelent *Magyar sasfőkötet* nem ő írta. Valaki visszaélt nevével.

1930-ban költöztünk Óbudára, mert addigi otthonunkból, szeretett Margitszigetünkről, mint kevéspénzüeket kitessékeltek. Apám csakhamar megbarátkozik új lakhelyével, s ismerkedik embereivel, utcáival, problémáival. Cikksorozatot indít „Az Ódonságok városa, vagy mit várnak az óbudaiak az új hídtól?” címmel. Több akkori novellájának is e városrész a színhelye. Ezek közé tartozik „Az óramutató vigyáz az óbudai kisasszonyokra”, amely néhány írásával együtt kéziratban maradt meg nálunk. Hogy miért? Utolsó éveiben munkáit csak igen nehezen tudta elhelyezni. Sokszor megváratták, megalázzák! Az igény a könnyű műfajnak kedvezett, s nem a valódi irodalomnak. A kiadók cserbenhagyták, mindössze néhány újság gondoskodott szerény, szűkös megélhetésünkről. Csak könnyűbelábadt szemmel lehet ezeket az időket felidézni...

Szeretném, ha az ellenőrizhetetlen anekdoták, legendák Szindbádja helyett, a középkori kódexíró szenvedélyével, szerénységével, kitartásával dolgozó, az irodalmat, hazáját mélyen szerető, sokat szenvedett Krúdyra emlékezne az olvasó, halálának 30. évfordulóján.

ta. Egyetlen mondatáról is felismerjük a szerzőt, annyira eredeti ez a stílus, s bizony a korunk irodalmában elharpózkodott fogalmazási szürkeségből felpillantva, nem árt ezt a tanulságot megjegyezni!

— szolt a ma irodalméraihoz *Benedek Marcell*.

S így fejezte be: „Szeressük-e Krúdyt? De hiszen önök valamennyien nyilván azért vannak itt, mert szeretik!”

BARABÁS TAMÁS